

CHỦ ĐỀ 6

ĐIỂM TỰA TINH THẦN

Yêu cầu cần đạt

- Biết yêu thương và sống có trách nhiệm.
- Nhận biết và phân tích được đặc điểm nhân vật trong truyện.
- Nêu được ấn tượng chung về văn bản; nhận biết được đề tài, chủ đề, câu chuyện, nhân vật, các chi tiết tiêu biểu trong tính chỉnh thể của tác phẩm.
- Nêu được bài học về cách nghĩ và cách ứng xử gợi ra từ văn bản.
- Nhận biết được nghĩa văn cảnh của một từ ngữ khi được đặt trong ngoặc kép.
- Chỉ ra được những đặc điểm, chức năng cơ bản của đoạn văn và văn bản.
- Viết được biên bản ghi chép đúng quy cách.
- Tóm tắt được nội dung trình bày của người khác.

Bài 6 : Điểm tựa tinh thần
(Thời lượng : 12 tiết)

ĐỌC + THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT (8T)						VIẾT (2T)	NÓI – NGHE (1T)	ÔN TẬP (1T)
<i>Đọc văn bản</i> (3t)		<i>Đọc kết nối chủ điểm</i> (1t)	<i>Thực hành tiếng Việt</i> (2t)		<i>Viết ngắn</i> (1t)	<i>Đọc mở rộng theo thể loại</i> (1t)	<i>Viết biên bản về một cuộc họp, cuộc thảo luận hay một vụ việc</i>	<i>Tóm tắt nội dung trình bày của người khác</i>
<i>Gió lạnh đầu mùa</i>	<i>Tuổi thơ tôi</i>	<i>Con gái của mẹ</i>	<i>Dấu ngoặc kép</i>	<i>Văn bản và đoạn văn : đặc điểm, chức năng</i>	<i>Viết đoạn văn ngắn (150-200 chữ) kể về kỷ niệm với người thân</i>	<i>Chiếc lá cuối cùng</i>		

TRI THỨC ĐỌC HIỂU

Truyện

Truyện là một loại tác phẩm văn học, sử dụng phương thức kể chuyện, bao gồm các yếu tố chính như: cốt truyện, bối cảnh, nhân vật,...

Chi tiết tiêu biểu là chi tiết gây ấn tượng, cảm xúc mạnh đối với người đọc; góp phần quan trọng tạo nên hình tượng nghệ thuật gợi cảm và sống động trong tác phẩm.

Ngoại hình của nhân vật là những biểu hiện đặc điểm bên ngoài của nhân vật, thể hiện qua hình dáng, nét mặt, trang phục.

Ngôn ngữ nhân vật là lời của nhân vật trong tác phẩm, thường được nhận biết về mặt hình thức qua các dấu hiệu như: câu nói được đặt thành dòng riêng và có gạch đầu dòng; câu nói được đặt trong ngoặc kép sau dấu hai chấm.

Hành động của nhân vật là những động tác, hoạt động của nhân vật; những hành vi, ứng xử của nhân vật với những nhân vật khác và với các sự vật, hiện tượng trong tác phẩm.

Ý nghĩ của nhân vật là những suy nghĩ của nhân vật về con người, sự vật hay sự việc nào đó. Ý nghĩ thể hiện một phần tính cách, tình cảm, cảm xúc của nhân vật, chi phối hành động của nhân vật.

ĐỌC VĂN BẢN (4 TIẾT)

VĂN BẢN 1 : GIÓ LẠNH ĐẦU MÙA

(Thạch Lam)

CHUẨN BỊ ĐỌC 1 :

(HS trả lời miệng)

1. Dựa vào nhan đề, em đoán xem văn bản này viết về điều gì ?
2. Em đã bao giờ làm một việc tốt nhưng bị người khác hiểu nhầm và chê trách hay chưa ?

Truyện *Gió lạnh đầu mùa* kể về cuộc sống của những đứa trẻ nơi phố chợ nghèo trong một ngày đầu đông. Sơn và chị gái tên là Lan được mẹ lấy quần áo rét cho mặc. Nhân thể, mẹ cho Sơn và Lan xem chiếc áo bông cũ của em Duyên, đứa em gái của Lan và Sơn đã mất từ lúc bốn tuổi. Điều này làm Sơn nhớ đến người em xấu số. Lan và Sơn mặc xong áo ấm thì được mẹ cho phép đi chơi với bạn trong phố chợ. Đoạn trích dưới đây thuộc phần cuối truyện.

TRẢI NGHIỆM CÙNG VĂN BẢN 1

(HS vừa đọc văn bản vừa suy nghĩ
câu trả lời cho các câu hỏi trong khung)

Sơn đã mặc xong áo ấm áp: cả cái áo dạ chỉ đỏ lẫn áo vệ sinh, ngoài lại mặc phủ cái áo vải thâm dài. Sơn đứng trên giường trước mặt mẹ, đã quay đi quay lại ba, bốn lần để mẹ Sơn ngắm áo.

CHÚ THÍCH :

- **Vải dạ (vải nỉ):** hàng dệt bằng lông cừu, dày, có thể pha thêm loại sợi khác.

- **Xúng xính:** từ gọi tả dáng điệu của người tỏ ra hài lòng trong bộ quần áo đẹp.
- **Đương:** đang.
- **Đánh khăng, đánh đáo:** các trò chơi dân gian của trẻ em.

Sau cùng, mẹ Sơn vuốt các tà áo cho phẳng phiu, rồi đẩy Sơn ra, bảo:

- *Thôi, con đi chơi.*

Sơn xúng xính rủ chị ra chợ chơi. Nhà Sơn ở quay lưng vào chợ, cạnh một dãy nhà lá của những người nghèo khổ mà Sơn quen biết cả vì họ vẫn vào vay mượn ở nhà Sơn. Sơn biết lũ trẻ con các gia đình ấy chắc bây giờ đương đợi mình ở cuối chợ để đánh khăng, đánh đáo.

Không phải ngày phiên, nên chợ vắng không. Mấy cái quán chơ vơ lộng gió, rác bẩn rải rác lẫn với lá rụng của cây đề. Gió thổi mạnh làm Sơn thấy lạnh, và cay mắt. Nhưng chân trời trong hơn mọi hôm, những làng ở xa Sơn thấy rõ như ở gần. Mặt đất rắn lại, và nứt nẻ những đường nho nhỏ, kêu vang lên lanh tanh dưới nhịp guốc của hai chị em.

Đến cuối chợ đã thấy lũ trẻ đang vây quần chơi nghịch. Chúng nó thấy chị em Sơn đến đều lộ

vẻ vui mừng, nhưng chúng vẫn đứng xa, không dám vồ vập. chúng như biết cái phận nghèo hèn của chúng vậy, tuy Sơn và chị vẫn thân mật chơi đùa với chúng, chứ không kiêu kỳ và khinh khỉnh như các em họ của Sơn.

Thằng Cúc, con Xuân, con Tý, con Túc sán đến gần giường đôi mắt nhắm bộ quần áo mới của Sơn. Sơn nhận thấy chúng ăn mặc không khác ngày thường, vẫn những bộ quần áo nâu bạc đã rách vá nhiều chỗ. Nhưng hôm nay, môi chúng nó tím lại, và qua những chỗ áo rách, da thịt thâm đi. Mỗi cơn gió đến, chúng lại run lên, hai hàm răng đập vào nhau.

1. Hình ảnh của Cúc, Xuân, Tý, Túc gợi cho em suy nghĩ gì về cuộc sống của những đứa trẻ nghèo ?

Thằng Xuân đến mó vào chiếc áo của Sơn, nó chưa thấy cái áo như thế bao giờ. Sơn lật vạt áo thâm, chìa áo vệ sinh và áo dạ cho cả bọn xem. Một đứa tắc lưỡi, nói:

- *Cái áo này mặc thì nóng lắm. Chắc mua phải đến một đồng bạc chứ không ít, chúng mày nhỉ.*
Đứa khác nói:

- Ngày trước thầy tao cũng có một cái áo như thế, về sau bán cho ông lý mất.

Con Túc ngây ngô giương đôi mắt lên hỏi Sơn:

- Cái này cậu mua tận Hà Nội phải không?

Sơn ưỡn ngực đáp:

- Ở Hà Nội, chứ ở đây làm gì có. Mẹ tôi còn hẹn mua cho tôi một cái áo len nhiều tiền hơn nữa kia.

Chị Lan bỗng giơ tay vẫy một con bé, từ nãy vẫn đứng dựa vào cột quán, gọi:

- Sao không lại đây, Hiên? Lại đây chơi với tôi.

Hiên là đứa con gái bên hàng xóm, bạn với Lan và Duyên. Sơn thấy chị gọi nó không lại, bước gần đến thì trông thấy con bé co ro đứng bên cột quán, chỉ mặc có manh áo rách tả tơi, hở cả lưng và tay. Chị Lan cũng đến hỏi:

- Sao áo của mày rách thế Hiên, áo lành đâu không mặc?

Con bé bịu xịu nói:

- Hết áo rồi, chỉ còn cái này.

- Sao không bảo u mày may cho?

CHÚ THÍCH :

- **Mó:** chạm nhẹ vào.
- **Tắc lười:** tắc lười.
- **Thầy:** cách gọi bố ở một số vùng.

- **U:** cách gọi mẹ ở một số vùng.
- **Lý (lí trưởng):** người đứng đầu một làng thời kì trước Cách mạng tháng Tám 1945.
- **Bịu xịu:** từ gọi tả vẻ mặt trông như sệ xuống, nặng ra lúc hờn dỗi hay lúc có điều gì đó thất vọng, buồn bã, không vừa lòng.

Sơn bây giờ mới chợt nhớ ra là mẹ cái Hiên rất nghèo, chỉ có nghề đi mò cua bắt ốc thì còn lấy đâu ra tiền mà sắm áo cho con nữa. Sơn thấy động lòng thương, cũng như ban sáng Sơn đã nhớ thương đến em Duyên ngày trước vẫn cùng với Hiên đùa nghịch ở vườn nhà. Một ý nghĩ tốt bỗng thoáng qua trong trí, Sơn lại gần chị thì thầm:

- *Hay là chúng ta đem cho nó cái áo bông cũ, chị ạ.*
- *Ừ, phải đấy. Để chị về lấy.*

Với lòng ngây thơ của tuổi trẻ, chị Lan hăm hở chạy về nhà lấy áo. Sơn đứng lặng yên đợi, trong lòng tự nhiên thấy ấm áp vui vui.

2. Việc Sơn và chị quyết định cho Hiên cái áo thể hiện tính cách gì của hai chị em ?

Nhưng cái vui của Sơn không được bao lâu. Về tới nhà, Sơn không thấy mẹ đâu cả, hỏi vú già:

- Mẹ tôi đi đâu hở vú?

- Chị Lan và cậu cứ ăn cơm trước đi. Mẹ còn đi ăn giỗ đến trưa mới về.

Rồi vú già nhìn rõ vào mặt Sơn, hỏi:

- Có phải cậu đem cho con Hiên cái áo bông cũ phải không?

Sơn ngạc nhiên đáp:

- Phải. Nhưng sao vú biết?

- Con Sinh nó nói với tôi đấy.

Sinh là đứa em họ của Sơn, vẫn hay nói hỗn với vú già, nên vú ấy ghét.

- Nó lại còn bảo hể mẹ về nó sẽ sang mách với mẹ cho cậu phải đòn.

Sơn lo quá, sắp ăn, bỏ đĩa đứng dậy, van:

- Thế bây giờ làm thế nào, hở vú? Mẹ tôi biết thì chết.

- Ai bảo cậu dại đột đem cho nó áo ấy ? Bây giờ cậu sang bảo cái Hiên trả lại thì không việc gì.

Sơn vội vàng ra chợ tìm cái Hiên nhưng không thấy con bé ở đó. Đến nhà cũng không thấy ai, mẹ nó cũng không có nhà. Hai chị em lo sợ, đi ra cánh đồng tìm cũng không gặp. Gần đến buổi chiều, Sơn và chị chưa đòi được áo. Lan trách em :

- Sao em lại nghĩ đem cho nó cái áo ấy, có phải bây giờ mẹ mắng chết không.

- Ai bảo chị về lấy? Nếu chị không về lấy thì em biết đâu.

Chị Lan đầu dậu:

- Thôi, bây giờ phải về nhà vậy chứ biết làm thế nào.

- Nhưng mà em sợ lắm.

Chị Lan thở dài, nắm chặt lấy tay em, an ủi:

- Đằng nào cũng phải về cơ mà. May ra có lẽ mẹ không mắng đâu.

CHÚ THÍCH :

- **Vú già:** người đàn bà già đi ở, trong xã hội trước đây.

- **Mợ:** cách gọi mẹ ở một số vùng.

- **Đầu dậu:** tỏ thái độ ôn hoà hơn sau khi có thái độ chống đối gay gắt.

- **Âu :** đồ dùng đựng kim chỉ, thường có nắp.

Hai chị em lo lắng dắt nhau lên về nhà. Đến cửa, Sơn nghe thấy tiếng mẹ nói ở trong với tiếng

một người đàn bà khác nữa, nghe quen quen. Lan dắt tay Sơn khép nép bước vào, hai chị em ngạc nhiên đứng sững ra khi thấy mẹ con cái Hiên đang ngồi ở cái ghế con trên đất trước mặt mẹ, tay cầm cái áo bông cũ.

3. Theo em, trong đoạn tiếp theo, chị em Sơn sẽ gặp chuyện gì ?

Thấy hai con về, mẹ Sơn ngừng lên nhìn rồi nghiêm nghị bảo:

- Kìa, hai cô cậu đã về kia. Thế áo bông của tôi đâu mà tự tiện đem cho đấy?

Sơn sợ hãi, cúi đầu lặng im, nép vào sau lưng chị. Bác Hiên vừa cười vừa nói:

- Tôi về thấy cháu nó mặc cái áo bông tôi hỏi ngay. Nó bảo của cậu Sơn cho nó. Tôi biết cậu ở đây đùa, nên tôi phải vội vàng đem lại đây trả nợ. Thôi, bây giờ, xin phép mẹ tôi về.

Mẹ Sơn hỏi:

- Con Hiên không có cái áo à?

- Bẩm nhà cháu độ này khổ lắm, Chẳng để dành được đồng nào may áo cho con cả. Thành thử vẫn cái áo từ năm ngoái nó mặc mãi.

Mẹ Sơn với cái âu đồng, lấy tiền đưa cho bác Hiên:
- *Đây, tôi cho mượn năm hào cầm về mà may áo cho con.*

Khi bác Hiên bước ra khỏi cửa, mẹ Sơn vẫy hai con lại gần, rồi âu yếm ôm vào lòng mà bảo :
- *Hai con tôi quý quá, dám tự do lấy áo đem cho người ta không sợ mẹ mắng ư?*

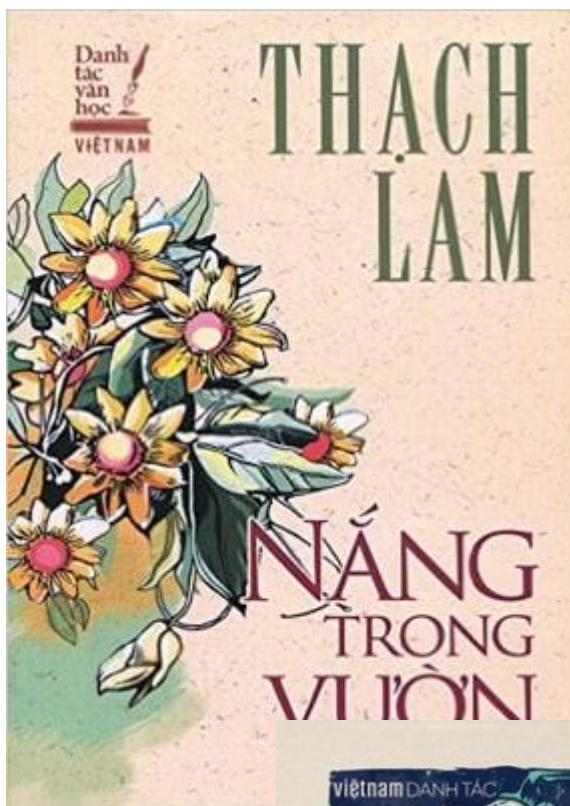
(Thạch Lam, “*Gió lạnh đầu mùa*”, in trong “*Văn chương Tự lực văn đoàn*”, tập ba, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2001)

Nhà văn Thạch Lam (1910 – 1942), tên thật là Nguyễn Tường Vinh, sau đổi là Nguyễn Tường Lân, bút danh chính là Thạch Lam. Ông sinh tại Hà Nội, quê ở Cẩm Giàng, Hải Dương.

Thạch Lam có nhiều truyện ngắn đặc sắc in trong các tập truyện như: *Gió đầu mùa* (1937), *Nắng trong vườn* (1938), *Ngày mới* (1939), *Sợi tóc* (1942),... Truyện của Thạch Lam nhẹ nhàng, giàu tình thương con người, đặc biệt là tình thương đối với trẻ thơ.

SUY NGẪM VÀ PHẢN HỒI 1

(HS theo dõi
và hoàn thành các phiếu học tập)

TRƯỜNG THCS TRẦN VĂN ĐANG

LỚP: 6/...

HỌC SINH:

BÀI 6: ĐIỂM TỰA TINH THẦN

PHẦN 1 : ĐỌC + THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

PHIẾU HỌC TẬP 1 (câu hỏi 1/SGK tr.12)

VĂN BẢN “GIÓ LẠNH ĐẦU MÙA” (Thạch Lam)

Gạch dưới một số từ ngữ thể hiện những ý nghĩ, cảm xúc của nhân vật Sơn trong đoạn văn dưới đây :

“Sơn bây giờ mới chợt nhớ ra là mẹ cái Hiên rất nghèo, chỉ có nghề đi mò cua bắt ốc thì còn lấy đâu ra tiền mà sắm áo cho con nữa. Sơn thấy động lòng thương, cũng như ban sáng Sơn đã nhớ thương đến

em Duyên ngày trước vẫn chơi cùng với Hiên, đùa nghịch ở vườn nhà. Một ý nghĩ tốt bỗng thoáng qua trong trí, (...).”

PHIẾU HỌC TẬP 2 (câu hỏi 2/SGK tr.12)

Các sự việc chính trong “Gió lạnh đầu mùa” có thể tóm tắt thành chuỗi như sau :

a. Những cơn gió lạnh đầu mùa thổi đến phố chợ.

b. Chị em Lan, Sơn xúng xính trong những chiếc áo ấm đắt tiền; những đứa trẻ nghèo hàng xóm vẫn mặc những chiếc áo mong manh thường ngày; riêng Hiên vẫn mặc chiếc áo rách tơi tả, đang co ro vì lạnh.

c. Ái ngại về hoàn cảnh của Hiên, Sơn và Lan quyết định về nhà lấy áo bông của Duyên (đứa em xấu số), giấu mẹ, mang sang cho Hiên.

d. Chuyện đến tai người nhà, Sơn và Lan bị mẹ mắng, đi đòi lại áo không được, không dám về nhà.

e. Mẹ Hiên mang áo bông sang nhà trả lại, may mắn được mẹ Sơn và Lan cho vay tiền mua áo

ấm cho Hiên.

Các sự việc trên liên quan với nhau thế nào?

Nếu không có sự việc c./ thì có xảy ra sự việc e./ hay không ?

PHIẾU HỌC TẬP 3 (câu hỏi 3/SGK tr.12)

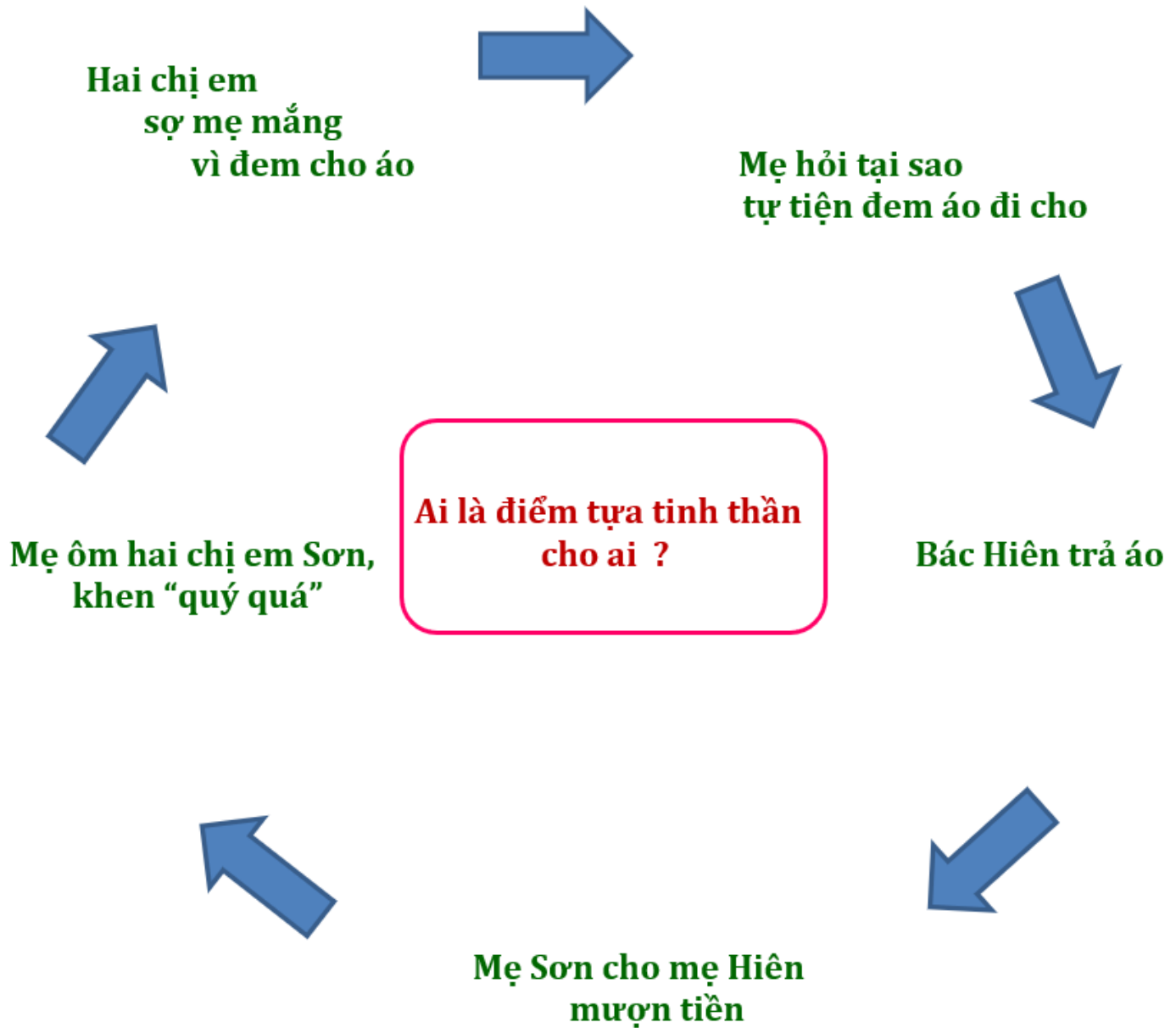
Hành động cho áo góp phần thể hiện tính cách gì của Sơn và Lan ?

Hành động ấy có ý nghĩa gì với Hiên ?

**4. Vì sao người mẹ không trách mắng Sơn và Lan?
Hành động của hai đứa trẻ đã tác động thế nào
đến cách ứng xử của hai người mẹ ở cuối truyện ?**

(HS trả lời miệng)

Trong câu chuyện trên, em nghĩ ai là điểm tựa tinh thần cho ai ?

5. Theo em, việc Lan và Sơn giấu mẹ lấy chiếc áo bông của em Duyên đem cho Hiên là đáng khen hay đáng trách ? Vì sao ?

(HS trả lời miệng)

PHIẾU HỌC TẬP 4 (câu hỏi 6 + 7/SGK tr.13)

VĂN BẢN “GIÓ LẠNH ĐẦU MÙA” (Thạch Lam)

Đề tài :

Chủ đề :

- Ôn lại hai khái niệm “đề tài” và “chủ đề” (đã học ở chủ đề 3)

“Đề tài”: là một hiện tượng đời sống được miêu tả, thể hiện qua văn bản. Đề tài thường được diễn đạt dưới dạng danh từ hoặc cụm danh từ. Ví dụ: đề tài người nông dân, đề tài con người bé nhỏ, đề tài lòng yêu nước, đề tài tình yêu thiên nhiên.

“Chủ đề”: là vấn đề chính mà văn bản nêu lên qua một hiện tượng đời sống. Chủ đề là vấn đề được gọi ra từ đề tài.

Chúng ta có thể xác định chủ đề bằng mẫu câu:
“Qua văn bản này, tác giả muốn trình bày vấn đề ...” / “Văn bản trình bày vấn đề...”

VĂN BẢN 2 : **TUỔI THƠ TÔI**

(Trích “*Sương khói quê nhà*” – Nguyễn Nhật Ánh)

CHUẨN BỊ ĐỌC 2 :

Em từng vô ý làm tổn thương người khác hay chưa ? Nếu có, sự việc ấy xảy ra như thế nào ?

TRẢI NGHIỆM CÙNG VĂN BẢN 2

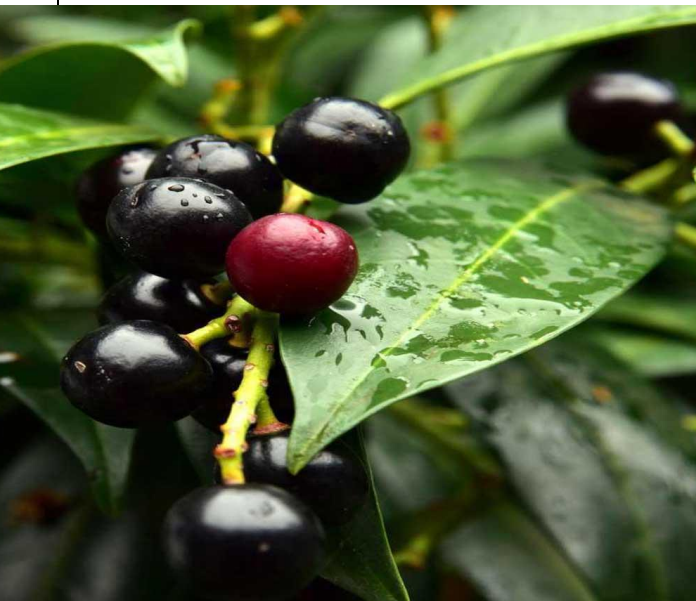
Hôm rày ngồi ở quán Đo Đo nghe tiếng dế văng ra từ chậu cây um tùm cạnh chỗ ngồi vào những chiều mưa, tự nhiên thấy lòng buồn man mác. Tiếng dế, tiếng chim, tiếng đập cánh của bọ rày là những âm thanh vọng về từ tuổi thơ. Những ai đã rời quê lên thành phố, hằng ngày tai quen nghe tiếng máy, tiếng xe, tiếng huyền náo phố thị, một hôm bất chợt nghe tiếng dế cất lên từ đâu đó thật gần, hẳn lòng cũng nao nao giống như tôi.

Tuổi thơ tôi lem luốc ngoài đồng, mùa hè nào cũng đội nắng lui cui khắp bờ bụi để bắt dế, tìm tổ chim, đào khoai, nhổ đậu, bẻ mía trộm hoặc chui vô vườn nhà hàng xóm để hái ổi, hái mận rồi ù té chạy khi chủ nhà suýt chó xỏ ra sủa ầm ỉ.

CHÚ THÍCH :

- **Hôm rày:** mấy hôm nay.
- **Lem luốc:** người, quần áo bị dây bẩn, dính dơ nhiều chỗ.

- **Trùm sò:** chỉ người ích kỉ, luôn tìm cách thu lợi cho mình.
- **Chắc mẫm:** tin chắc và yên trí là như thế.
- **Bời lờ:** loại cây gỗ nhỏ, lá đơn mọc so le; hoa mọc thành cụm hình chùy ở đầu cành, màu vàng nhạt.

Đá dế là trò chơi gắn liền với thời thơ ấu của bất cứ đứa trẻ thôn quê nào. Bọn tôi thường nhốt dế trong hộp diêm, thức ăn cho dế là những

nhánh cỏ non tơ nhất. Trước khi cho dế ra trận, bọn tôi bứt tóc buộc chân dế rồi quay tít. Dế quay mòng mòng, chóng mặt nên nổi khùng, vào trận là xông lên “liều mình như chẳng có”. Trong những cuốn sách về tuổi mới lớn của tôi, khi đặt bút viết những câu “thảm thiết” kiểu như “có phải em đang quay tôi như quay dế” ấy là lúc tôi đang mừng tượng lại cảnh này.

Bạn bè tuổi thơ tôi có thằng Lợi. Lợi là thằng “trùm sò” nổi tiếng trong lớp tôi. Lúc nào nó cũng nghĩ đến chuyện “thu vén cá nhân”. Đứa nào nhờ chuyện gì nó cũng làm nhưng phải trả công nó đàng hoàng. Nó ra giá nghiêm chỉnh. Chép bài giùm là hai viên bi. Giữ dép trong giờ chơi thì một viên. Lợi “làm giàu” bằng cách đó.

Vậy mà một hôm tình cờ bắt được con dế lửa, Lợi quý lắm, ai đổi gì cũng không đổi. Tụi bạn gạ đổi mười viên bi, hai chục viên bi, Lợi vẫn từ chối. Tôi nhịn ăn sáng một tuần, đem năm đồng bạc năn nỉ nó bán con dế lửa cho tôi, nó vẫn ngêngh ngêngh lắc đầu thấy ghét.

1. Vì sao Lợi nhất quyết không nhượng lại chú dế lửa cho bạn ?

Dế lửa có màu đỏ, nhỏ con hơn dế than nhưng đánh nhau không ai bì. Trong chiến trận, dế lửa nổi tiếng lì đòn. Dế lửa có hàm răng rất khỏe, có thể cắn đứt chân những con dế than to gấp đôi nó. Nhiều chú dế than chỉ mới thấy dế lửa phồng cánh gáy một tràng “rét re re”, chưa đánh đấm gì đã quay đầu bỏ chạy, lấy cọng cỏ cứng lùa thế nào cũng không chịu quay lại “võ đài”.

Tụi bạn trong lớp không gạ đổi được con dế lửa của Lợi, đâm ra ghét nó. Đứa nào cũng muốn làm Lợi bẽ mặt, ít nhất một lần. Nhưng không con dế nào thắng được con dế lửa của Lợi. Muốn thắng được Lợi, phải kiếm được một con dế lửa thứ hai, chiến hơn, lì hơn, ngon hơn. Nhưng không thể đào đâu ra. Dế lửa là thứ “cao thủ” quý hiếm, lâu lâu mới thấy “ra giang hồ” một con. Bờ thửa, đụn cát toàn dế than, dế nhũi, dế mọt, dế cơm.

CHÚ THÍCH :

- **Dế than:**

- **Dế lửa:**

- **Dế nhũi (dế trũi):**

- **Dế mèn:**

- **Dế mọi:**

- **Dế cơm:**

Thằng Bảo bèn nghĩ mẹo. Đang ngồi trong lớp, nó thành linh thò tay tóm lấy túi quần Lợi, nó cầm hộp diêm nhốt dế qua lớp vải, lắc qua lắc lại thật mạnh. Nó xốc vài lần, con dế lửa nổi quạu, gáy inh ỏi.

2. Em đoán xem, chuyện gì sẽ xảy ra tiếp theo ?
Căn cứ vào yếu tố nào để đoán như vậy ?

Thầy Phu đang chép bài trên bảng, nghe đế gáy ầm ĩ trong lớp, giận dữ quay xuống.

Nhìn bộ mặt xanh lè xanh lét của Lợi, thầy đoán ra ngay thủ phạm. Một phút sau, hộp đế của Lợi đã nằm trên bàn thầy trước ánh mắt hả hê của tụi bạn.

Tai hoạ của Lợi chưa dừng lại ở đó. Lợi chắc mẩm sau buổi học, thế nào thầy Phu cũng trả lại hộp đế cho nó. Thầy Phu cũng có ý đó thật. Nhưng đến khi tiếng trống tan trường vang lên, thầy tìm hoài không thấy hộp đế đâu. Đến khi thầy sực nhớ ra, nhắc chiếc cặp to dùng lên, hộp diêm của Lợi đã bị đè xẹp lép từ đời nào.

Lợi khóc rưng rức khi đón cái hộp diêm méo mó từ tay thầy. Tôi nhớ gương mặt thầy

Phu lúc đó trông áy náy ghê lắm, thầy có xin lỗi đứa học trò nhưng Lợi không nghe thấy.

Nó mãi khóc, cặp mắt đỏ hoe, nước mắt nước mũi chảy thành dòng.

Tất cả bọn tôi đều thấy lòng chùng xuống. Chẳng đứa nào sung sướng vì “trả thù” được Lợi nữa. Chẳng ai muốn thấy một “cao thủ đế” qua đời bằng cách đó. Bọn tôi chỉ ghét Lợi thôi chứ không ghét con đế lửa của nó.

Mà ngay cả Lợi. khi nhìn thấy nó khóc như mưa
bắc, bọn tôi cũng tan nát cõi lòng, chẳng còn tâm
trạng nào mà ghét nó nữa.

3. Thái độ của bạn bè đối với Lợi cho thấy họ là người như thế nào ?

Lợi chôn chú để lửa dưới gốc cây bời lờ sau vườn
nhà nó. Nó đặt chú để thân yêu vào hộp các-tông
rồi kiếm một tờ báo có in màu bọc lại, buộc quanh
bằng những sợi lá chuối tước mảnh. Đám tang
chú để, bọn tôi đều có mặt, im lìm, buồn bã, trang
nghiêm.

Không biết nghe đũa nào báo mà thầy Phu cũng
đến. Thầy chấp hai tay sau lưng, lặng lẽ đứng nhìn
Lợi “cử hành tang lễ” cho chú để.

Tôi cầm cuốc phụ Lợi đào đất. Tôi cố đào cho thật
sâu và vuông vức.

Khi Lợi đặt chiếc hộp các-tông vào hố, cặm cùi
sừa sang cho chiếc hộp nằm ngay ngắn, cả bọn
xúm vào ném từng hòn sỏi nhặt được chung
quanh lên quan tài của chú để rồi thi nhau lấp đất
cho thật đầy.

Khi ngôi mộ của chú dế đã vun cao, Lợi cầm lên đó những nhánh cỏ tươi rồi như không kèm được, nó bật khóc nức nở.

Tới lúc đó, thầy Phu không đứng bất động chấp tay sau lưng nữa. Thầy bước tới một bước và đưa tay ra, bấy giờ bọn tôi mới biết này giờ thầy vẫn giấu sau lưng một vòng hoa kết bằng những bông hoa tim tím.

Thầy bùi ngùi đặt vòng hoa lên mộ chú dế, rồi xoa tay lên mái tóc bù xù như tổ quạ của Lợi, thầy buồn buồn nói: “*Đừng giận thầy nghe con.*”

Thầy Phu bây giờ đã qua đời, Lợi đã rất lâu tôi chưa gặp lại mặc dù lần nào về quê tôi cũng đi tìm nó. Nghe nói nó đã đi lập nghiệp phương xa. Cuộc sống bao nhiêu chuyện chất chồng, bề bộn, tôi tưởng đã quên bằng nó, cũng như quên bằng câu chuyện này.

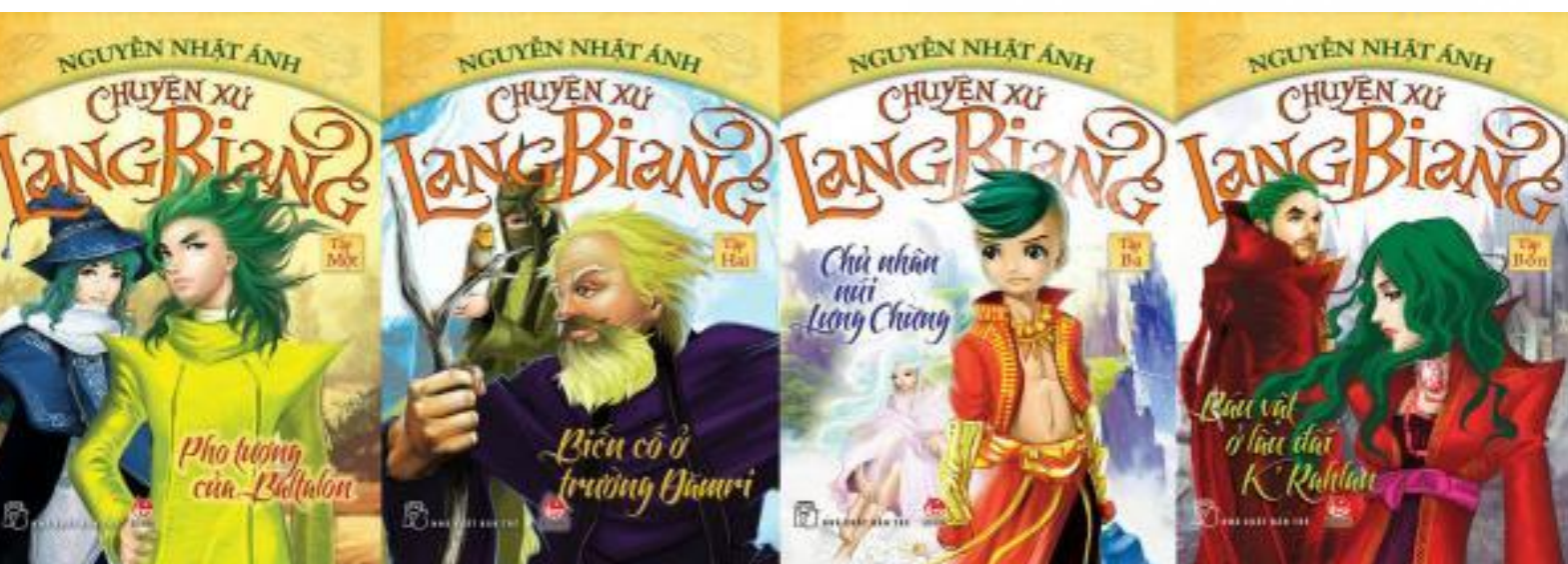
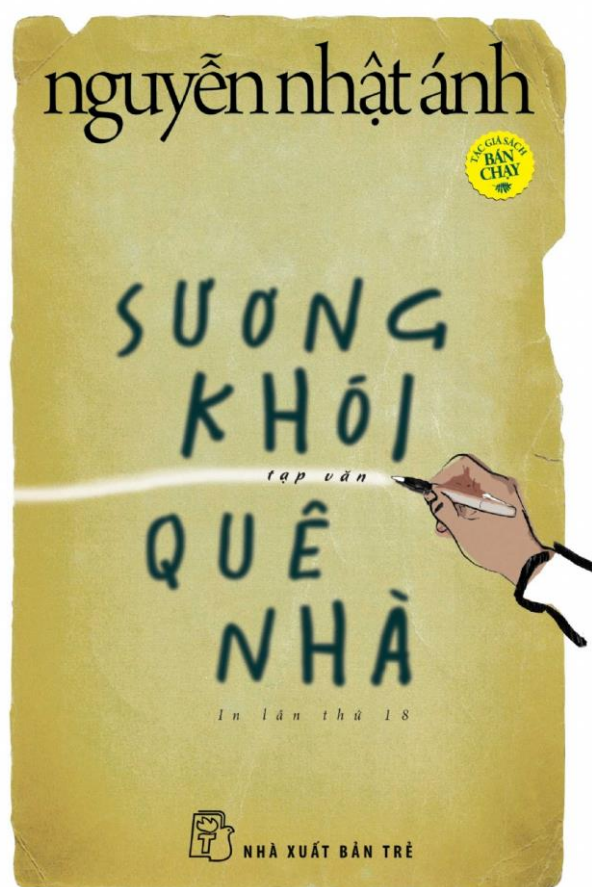
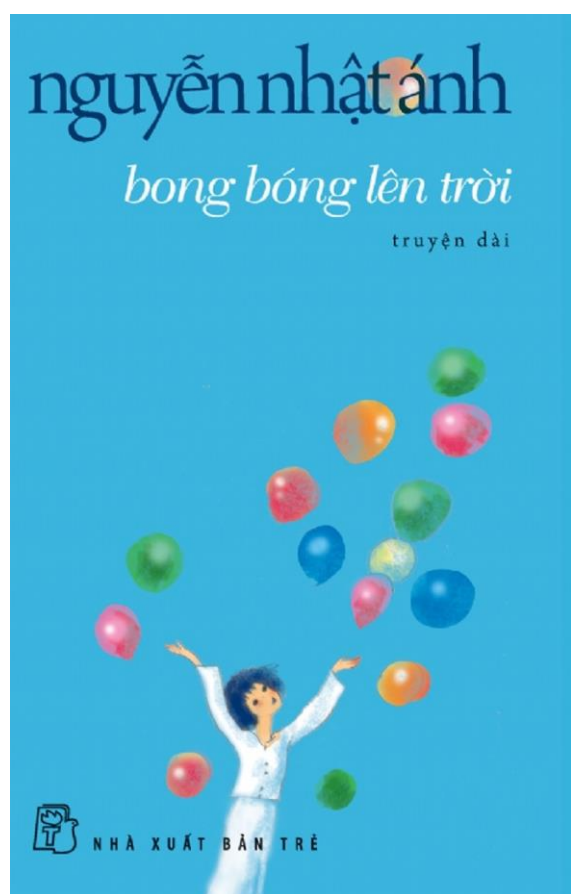
Nhưng tối nay có tiếng dế gáy vang bên cạnh chỗ tôi ngồi...

(Nguyễn Nhật Ánh, “*Tuổi thơ tôi*”, in trong “*Sương khói quê nhà*”, NXB Trẻ, 2012)

Nhà văn Nguyễn Nhật Ánh sinh năm 1955 tại tỉnh Quảng Nam.

Nguyễn Nhật Ánh có nhiều tác phẩm viết về đề tài thiếu nhi, trong đó có những tác phẩm đặc sắc như: *Mắt biếc*, *Còn chút gì để nhớ*, *Hạ đỏ*, *Cô gái đến từ hôm qua*, *Chú bé rắc rối*,... Một số tác phẩm của ông được chuyển thể thành phim như: *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh*, *Kính vạn hoa*, *Bong bóng lên trời*, *Chú bé rắc rối*, *Nữ sinh*,...

SUY NGẪM VÀ PHẢN HỒI 2
(HS theo dõi
và hoàn thành các phiếu học tập)

PHIẾU HỌC TẬP 5 (câu hỏi 1/SGK tr.16)

VĂN BẢN “TUỔI THƠ TÔI”
(Nguyễn Nhật Ánh)

Liệt kê các cụm từ mà người kể chuyện dùng để nói về tính cách của nhân vật Lợi trong văn bản trên.

PHIẾU HỌC TẬP 6 (câu hỏi 2/SGK tr.16)

Khi biết đế lửa chết, Lợi đã phản ứng như thế nào ? Vì sao ?

PHIẾU HỌC TẬP 7 (câu hỏi 3/SGK tr.16)

Đám tang của đế lửa được Lợi và bạn bè cử hành trang trọng.

Những chi tiết nào thể hiện điều đó ?

4. Trong truyện “Tuổi thơ tôi” :

a. Nhân vật nào được nói đến nhiều nhất ? Dựa vào đâu để khẳng định như vậy ?

b. Đế lửa là nhân vật gây ra sự chia rẽ giữa Lợi và các bạn hay là nhân vật khiến họ xích lại gần nhau hơn ? Hãy nêu một số chi tiết để chứng minh.

(HS trả lời miệng)

5. Nhân vật trong truyện hiện đại thường không đơn giản một chiều như nhân vật trong truyện cổ tích (tốt thì thật tốt, xấu thì thật xấu). Điều này có thể hiện qua nhân vật Lợi (hoặc nhân vật “tôi”, Bảo) trong “Tuổi thơ tôi” hay không ? Tìm một số chi tiết để làm căn cứ cho ý kiến của em.

(HS trả lời miệng)

PHIẾU HỌC TẬP 8 (câu hỏi 6/SGK tr.16)

Theo em, vì sao cái chết của đế lửa lại tạo ra một sự thay đổi lớn trong tình cảm của các bạn và của thầy Phu đối với Lợi ?

Sự thay đổi ấy đã góp phần thể hiện chủ đề của truyện như thế nào ?

PHIẾU HỌC TẬP 9 (câu hỏi 7/SGK tr.16)

Từ câu chuyện trong “Tuổi thơ tôi”, em rút ra được bài học gì về cách ứng xử trong cuộc sống ?

ĐỌC KẾT NỐI CHỦ ĐIỂM

TRẢI NGHIỆM CÙNG VĂN BẢN

CON GÁI CỦA MẸ

Nhận tin con gái Nguyễn Thị Lam Anh được tuyển thẳng vào đại học, nước mắt tuôn chảy trên má chị Nguyễn Thị Thu Hà — người nhặt ve chai, bán chổi ở chợ Hàn. Trong cái nắng đổ lửa, tiếng rao của chị như lạc giọng giữa dòng người xuôi ngược: *“Ai chổi không? Thảm chùi chân không?”*. Người phụ nữ gầy gò đảo qua mấy ngã rẽ rồi hướng về con hẻm nhỏ ở đường Hùng Vương, thành phố Đà Nẵng. Nơi đó có căn phòng trọ khoảng 9 mét vuông, nơi ở của chị và con gái suốt 12 năm nay.

“Mẹ đâu có khóc, con ơi...”

Nhịp sống trẻ ghi lại tâm sự của chị Nguyễn Thị Thu Hà, như nhật kí của mẹ viết cho con gái:

“Hải Hoà, Hải Lăng, Quảng Trị một ngày đáng nhớ năm 2000. Lúc ấy, con tròn 8 tháng tuổi. Vì hoàn cảnh khó khăn, mẹ phải bế con rời quê hương.”

“10 giờ sáng. Mẹ ôm con đứng ở gốc đa chợ Cồn, thành phố Đà Nẵng. Chuyển xe đường dài làm mẹ con mình mệt lả. Những giọt sữa chảy tràn ướt ngực mẹ. Con ngủ ngon trong tấm áo. Thành phố đông quá. Nhưng con ơi! Mẹ biết bắt đầu từ đâu?”.

“Trời ơi, đứa bé dễ ghét quá à. Chị không nuôi thì đưa tôi nuôi cho. Tôi ở Đà Nẵng, địa chỉ ở đây, sau này có khá hơn thì tìm tới nhận con.” — một người bán hàng ở chợ Cồn khi biết tình cảnh, bà ấy đã nói với mẹ như thế. Nhưng con ơi, làm sao mẹ có thể bỏ con được. Nhìn vào khuôn mặt con, nước mắt mẹ chực trào.”

“Thuận Phước” những năm 2002. Vậy là mẹ con mình đã qua hai năm bế nhau lang thang ở thành phố. Chúng ta thật hạnh phúc khi có một người tốt cho một chỗ ở.”

“Con vào lớp 1. Mẹ vui lắm, mẹ đi bán vé số và đưa con đi khắp nơi. Mẹ đã bật khóc khi thấy dòng chữ đầu tiên con viết lên tường, vào ngày đầu tiên con biết viết tròn chữ: “Mẹ ơi, con yêu mẹ rất nhiều.”

“Con lớn nhanh hơn mẹ nghĩ. Mỗi lúc mẹ đưa con từ trường về phòng trọ, mệt nhoài nhưng tiếng cười nói hồn nhiên của con làm mẹ có thêm sức lực. Con gái mẹ chẳng bao giờ đòi hỏi. Nguyễn Thị Lam Anh - cái tên do cha đặt thật đẹp.”

“Đà Nẵng mùa thi 2015. Điện thoại mẹ rung lên khi đang nhật đồng nát. Thầy giáo của con nói như reo: “Chị ơi, cháu đậu vào trường chuyên rồi”. Mẹ bỏ mớ chai nhựa, lao về phòng trọ. Mấy người nhật ve chai cũng tập trung kín chỗ mẹ con mình ở.

- **Chợ Hàn:** ngôi chợ lớn nằm ở trung tâm thành phố Đà Nẵng.
- **Nhịp sống trẻ:** tên chuyên mục của báo.
- **Hải Hoà, Hải Lăng, Quảng Trị:** xã Hải Hoà, huyện Hải Lăng, tỉnh Quảng Trị.
- **Chợ Cồn:** chợ thuộc phường Hải Châu, quận Hải Châu, thành phố Đà Nẵng.
- **Thuận Phước:** phường thuộc quận Hải Châu, thành phố Đà Nẵng.

Cầm tờ giấy trúng tuyển vào Trường Trung học phổ thông chuyên Lê Quý Đôn (thành phố Đà Nẵng), mẹ khóc. Tờ giấy ướt nhoè trên đầu gối. Con hỏi sao mẹ lại khóc, lúc đó mẹ chỉ bảo: “Ừ, thì

do trời nắng, mẹ đi xe đường xa về nên mắt bị cát bay vào làm sưng đỏ thôi. Mẹ đâu có khóc.”

“Hôm nay con mẹ lại làm mẹ khóc nhiều hơn nữa. Con đã đậu đại học với thành tích tuyển thẳng. Con ơi, vinh hoa phú quý nào bằng. Con gái bé bỏng của mẹ kiên cường và mạnh mẽ như một nhành xương rồng trời lên mọi thiếu thốn, khô khát.”

“Mẹ ơi! Con hạnh phúc vì được làm con của mẹ”

Thương mẹ vất vả, Lam Anh đã chăm chỉ học tập và là một trong những học sinh có thành tích học tập nổi bật của Trường Trung học phổ thông chuyên Lê Quý Đôn, được tuyển thẳng vào Trường Đại học Duy Tân (Đà Nẵng) với mức học bổng toàn phần.

Thầy Hoàng Kim Mỹ, giáo viên môn Địa lí cho biết: *“Lam Anh luôn thể hiện sức học vượt trội, ba năm liền là học sinh giỏi toàn diện, hai năm cuối cấp đạt học sinh giỏi Quốc gia môn Địa lí. Với một người có hoàn cảnh đặc biệt như vậy, kết quả này cho thấy một sự nỗ lực rất lớn của em.”*

Mấy hôm nay, căn phòng trọ của hai mẹ con như chật hơn. Những con búp bê bằng len do Lam Anh thêu rất đẹp, chất ngày một cao ở góc phòng. Lam Anh đang tranh thủ thời gian làm thêm sản phẩm để có tiền trang trải chi phí khi vào đại học. Suốt

những năm học cấp ba, tiền kiếm được từ việc bán những con búp bê bằng len, khoản học bổng nhận được cùng sự vất vả của mẹ, đã giúp Lam Anh vượt qua khó khăn và nuôi dưỡng ước mơ.

“Em hạnh phúc vì được làm con của mẹ Hà. Bây giờ, em chỉ ước học thật nhanh, ra trường đi làm có tiền rồi đưa mẹ ra tiệm để mua tặng mẹ một đôi dép, một bộ quần áo mới, mời mẹ vào nhà hàng ăn một bữa thật ngon. Mười tám năm qua, mẹ đã quá vất vả vì em, dành tất cả những gì tốt nhất cho em.” — Lam Anh tâm sự.

(Theo Thái Bá Dũng, báo Tuổi trẻ, số ra ngày 24-8-2019)

tuoitre TV tuoitre tuoitrenews Cười

Hotline: 0918.033.133

tuoi tre online

YOUTUBE BÁO TUỔI TRÉ CẦN BIẾT NHÀ ĐẤT

BlueStone
Việc nhà là sẻ chia

TẾT TRỌN VẸN
HẸN ĐOÀN VIÊN

MODEL AFB-5878

🏠 MEDIA THỜI SỰ THẾ GIỚI PHÁP LUẬT KINH DOANH CÔNG NGHỆ XE DU LỊCH NHỊP SỐNG TRẺ VĂN HÓA GIẢI TRÍ THỂ THAO

NHỊP SỐNG TRẺ XU HƯỚNG THEO GƯƠNG BÁC KHÁM PHÁ YÊU NHÂN VẬT VIỆC LÀM

🔍 Tiếp sức đến trường Chữa lành mùa dịch Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp

Con được tuyển thẳng vào đại học, người mẹ bán rong khóc ròng

24/08/2019 14:24 GMT+7

SUY NGẪM VÀ PHẢN HỒI
(HS theo dõi
và hoàn thành các phiếu học tập)

PHIẾU HỌC TẬP 10 (câu hỏi 7/SGK tr.18)

VĂN BẢN “CON GÁI CỦA MẸ”

Tìm một số chi tiết trong bài viết diễn tả tình cảm của mẹ Hà đối với con gái Lam Anh.

Em cảm nhận thế nào về tình cảm của Lam Anh đối với mẹ?

Theo em, giữa Lam Anh và mẹ, ai là điểm tựa tinh thần của ai? Vì sao?